

FREDERIKSSUND
KOMMUNE

Regulativ for Græse Å

Indholdsfortegnelse

1. REGULATIV FOR GRÆSE Å	5
1.1. Grundlaget for regulativet	5
1.2. Betegnelse af vandløbet	6
1.3. Vandløbets vandføringsevne - tværsnitsareal	7
1.3.1. Afmærkning og stationering.....	8
1.3.2. Vandløbets dimensioner.....	9
1.4. Registreringer	12
1.4.1. Placering af dræn spildevandsudløb m.m.....	14
1.4.2. Kabler og ledninger.....	15
1.4.3. Beplantning.....	15
1.4.4. Bundforhold.....	15
1.4.5. Restaureringsforanstaltninger.....	16
1.5. Administrative bestemmelser	17
1.5.1. Administration.....	17
1.5.2. Bygværker.....	17
1.6. Bestemmelser om sejlads	18
1.7. Bredejerforhold	19
1.7.1. Bræmmer.....	19
1.7.2. Arbejdsbælter.....	19
1.7.3. Afgrænsning og hegning.....	19
1.7.4. Bortledning af vand.....	19
1.7.5. Regulering.....	19
1.7.6. Forurening.....	20
1.7.7. Naturbeskyttelse.....	20
1.7.8. Drænudløb og overkørsler.....	20
1.7.9. Beskadigelse og påbud.....	20
1.7.10. Beplantning.....	20
1.7.11. Overtrædelse.....	21
1.8. Vedligeholdelse	22
1.8.1. Grødeskæring.....	22
1.8.2. Oprensning.....	23
1.8.3. Vedligeholdelse af rørlagte strækninger.....	24
1.8.4. Bredvegetation.....	24
1.8.5. Skråningssikringer.....	24
1.8.6. Grødeoptagningsplads.....	25
1.8.7. Klage over vedligeholdelsen.....	25
1.9. Tilsyn	26
1.10. Revision	26
1.11. Regulativets ikrafttræden	27
1.12. Oversigtskort over Græse Å	28

2. REDEGØRELSE.....	29
2.1. Indledning	29
2.2. Offentlig planlægning.....	30
2.2.1. Vandområdeplanlægning	30
2.2.2. B3: Karpefiskevand.....	30
2.2.3. Fysiske forhold.....	30
2.2.4. Vandløbsvedligeholdelsen	30
2.2.5. Spildevandsplanlægning.....	31
2.2.6. Fredningsplanlægning	31
2.2.7. Vandindvindings planlægning.....	32
2.2.8. Jordbrugsplanlægning	32
2.2.9. Råstofindvindings grusindvindings.....	33
2.3. Oplandet og vandløbets nuværende tilstand.....	34
2.4. Væsentlige ændringer i forhold til tidligere regulativ.....	35
2.4.1. Vandløbets dimensioner	35
2.4.2. Vedligeholdelse generel	36
2.4.3. Grødeskæring	36
2.4.4. Slåning af bræmmer og skråninger	37
2.5. Vurdering af de ændrede vedligeholdelsesbestemmelser	38
2.5.1. Afvandingsmæssige forhold.....	38
2.5.2. Miljømæssige forhold	38
2.6. Restaureringer m.m i vandløbet.....	39
2.6.1. Beplantning	39
2.6.2. Sten og grus.....	39
2.6.3. Faunaspærringer	39
2.7. Vandløbets historie	40

1. Regulativ for Græse Å

1.1. Grundlaget for regulativet

Græse Å er optaget som amtsvandløb nr. 309 i Frederiksborg Amt.

Regulativet er udarbejdet på grundlag af lov nr. 302 af 9. juni 1982 om vandløb med senere ændringer stadfæstet ved miljøministeriets bekendtgørelse nr. 404 af 19. maj 1992, samt miljøministeriets bekendtgørelse af 15. februar 1985 om bl.a. regulativer for offentlige vandløb.

Kendelser fra landvæsenskommissionen, restaureringsprojekter vedrørende etablering af fiskepassage ved Græse Mølle samt Slangerup og frilægning af den rørlagte strækning ved Krogenlund er ligeledes indarbejdet.

30.10.1912 uddybning af Græse Å.

13.05.1952 regulering af Kedelsø Å samt Langsø Å.

15.10.1952 etablering af bro ved vandforsyningen ved Have Møllegård.

09.05.1953 ombygning af Græse Møllebro.

12.08.1977 etablering af bro ved Frederikssundsvej.

29.04.1981 regulering af strækningen st. 7373 - 7893.

24.05.1982 etablering af broerne ved Omfartsvejen.

08.01.1985 vedrørende afvanding.

Der er ved udarbejdelsen af regulativet taget hensyn til de overordnede retningslinier i vandområde-, vandindvindings-, fredningsplanlægningen m.m. Angående disse forhold henvises til redegørelsen

Dette regulativ erstatter de hidtil gældende regulativbestemmelser og fællesregulativ af 28. marts 1989 for så vidt angår Græse Å.

1.2. Betegnelse af vandløbet

Regulativet omfatter Græse Å fra st. 0 vest for vejen mellem Lynge og Ganløse til udløbet i Roskilde Fjord.

St. 0 - 2000 benævnes på Geodætisk Instituts 4 cm-kort Kedelsø Å og st. 2000 - 4200 Langsø Å. 2. februar 1951 blev begge vandløb optaget som amtsvandløb i Græse Å.

Græse Å har forløb mod vest og hovedvandløb i Græse Å - systemet. Vandløbet er 15200 meter langt, hvoraf ca. 50 meter er rørlagt.

Græse Å gennemløber Allerød, Slangerup og Frederikssund kommuner og har et opland på 33 km².

Kommunevandløbene "Afløbet fra Buresø", Bedemandsmosevandløbet, Skindkjolsrenden, Sirkelsengvandløbet, Fladvandløbet, Hørup Ruder, Lindholmrenden og Mellemrenden er tilløb til Græse Å.

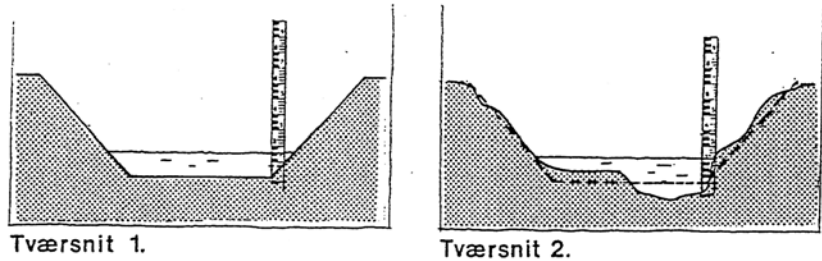

1.3. Vandløbets vandføringsevne - tværsnitsareal

Vedligeholdelsen af Græse Å skal ske med henblik på at sikre vandløbets vandføringsevne og de miljømæssige krav til vandløbets kvalitet.

Vandføringsevnen eller tværsnitsarealet, der skal være tilstede i vinterperioden 1. januar til 30. april, er beskrevet ved en teoretisk bundkote, bundbredde, fald og anlæg.

Vandløbet kan antage en vilkårlig skikkelse, blot tværsnitsarealet ved en given vandspejlskote er lige så stort, som angivet i afsnit 1.3.2, vandløbets dimensioner (se nedenfor viste eksempel).

Vandføringsevnen kontrolleres mindst hvert 3. år ved opmåling eller pejling af vandløbets skikkelse.

På strækninger, hvor der erfaringsmæssigt er risiko for aflejringer foretages kontrollen hvert år.

Der foretages oprensning af vandløbet, hvis den opmålte skikkelse ved en vilkårlig vandføring giver højere vandstand, end den ville have været ved de i afsnit 1.3.2 angivne dimensioner.

1.3.1. Afmærkning og stationering

Stationeringen svarer til afstanden i meter fra st. 0 til udløbet i Roskilde Fjord.

Græse Å er afmærket med 23 skalapæle, der er forsynet med vandstandsskalaer og numre. Numrene angiver stationeringen på vandløbet. Skalapælernes placering m.v. er angivet i nedenstående skema:

Station meter	Skalapæl nr.	Regulativmæssig bundkote cm	Lokalitet
745	0.75	2556	
1520	1.52	2510	Kedelsø
2315	2.32	2402	Krogenlund
3202	3.20	2379	Langsø
3842	3.84	2362	Birkemoselejren
4178	4.18	2348	
5046	5.05	2330	Kratgården
5978	5.98	1848	Sirkels Eng
7168	7.17	1775	Åvej
7616	7.62	1659	
8082	8.08	1251	
8785	8.80	1020	
9305	9.30	917	Hørup Ruder
9853	9.85	828	
10474	10.47	794	Hørup Bro
10775	10.78	755	
11273	11.27	691	Lindebjerg
12140	12.14	626	
13176	13.18	90	
13343	13.34	70	
14041	14.04	25	
14736	14.74	-3	Engbæk Bro

1.3.2. Vandløbets dimensioner

Vandløbets vandføringsevne eller tværsnitsareal fremgår af nedenstående skema.

Koterne refererer til D.N.N.

Station meter	Bundkote cm	Fald o/oo	Bundbredde cm	Anlæg	Anmærkning
0	3058	x	x	x	
		44,2			
50	2837	x			
		1,6	50		
140	2823	x			
		14,3		1	
300	2595	x	x		
745	2556		70		Skalapæl
1000		0,6	x		
1520	2510		90		Skalapæl
2009	2486	x	x		
2010	2467	x	x	x	
		4,0	ø100		Krogenlundvej
2060	2447	x	x	x	
2061	2457	x			
		3,6			
2205	2405	x	100		
3202	2379			1	Skalapæl
3782			x		
3812			160	x	
3988		0,3	x		
4178	2348			1,25	Skalapæl
4719			175	x	
5046	2330	x			Skalapæl
5157		5,2	x	1,5	

Fortsættelse fra forrige side.

Station m	Bundkote cm	Fald o/oo	Bundbredde cm	Anlæg	Anmærkning
5157		5,2	x		
5253	2223	x			
		7,5	95		
5377	2131	x			
		4,0			
5577	2051	x			
5627		6,0	x		
5780	1929	x			
		4,1			
5978	1848	x			Skalapæl
		0,6			
7168	1775	x			Skalapæl
		2,6			
7834	1607	x			Have Møllevej
		11,7	125	1,5	
7934	1490	x			
		29,2			
7970	1385	x			
		12,0			
8082	1251	x			Skalapæl
		3,7			
8600	1058	x			
		2,0			
9305	917	x			Skalapæl
		1,7			
9800	831	x			
10350			x		
		0,6	155		

Fortsættelse fra forrige side

Station m	Bundkote cm	Fald o/oo	Bundbredde cm	Anlæg	Anmærkning
		0,6	155		
10474	794	x	x		Skalapæl
		1,3			
11273	691	x	125	1,5	Skalapæl
		0,7			
12140	626	x			Skalapæl
		1,0			
12790	560/585	x	x	x	Bundkote/ afsatskote
		6,0	50/200	1	
12915	484/509	x	x	x	Bundkote/ afsatskote
-	-	-	-	-	Græse Møllebro og bassintrappe
12949	171	x	x	x	
		3,6			
13176	90	x			Skalapæl
		1,2	220	1,5	
13550	45	x			
14041	25	0,4			Skalapæl
15200	-18	x	x	x	Udløb i Roskilde Fjord

1.4. Registreringer

Broer, overkørsler og rørlægninger

Station m	Opmålt bundkote cm	Dimension for vandslug/rørdiameter cm	Ejerforhold	Bemærkning
750-753	-	-	Frb. Amt	Spang
1900-1906	-	-	Frb. Amt	Svellebro
2010-2060	2467	ø100	Allerød kommune	Krogenlundvej
3895-3908	2313	ø100	Privat	Røroverkørsel
4179-4187	2308	ø100	Privat	Røroverkørsel
4622-4629	2302	ø100	Privat	Røroverkørsel
5055-5061	2345	H: 240 ; B: 200	Slangerup kommune	Gl. Københavnsvej
5250-5255	2212	H: 120 ; B: 150	Privat	Markoverkørsel
5734-5765	1923	ø150	Frb. Amt	Omfartsvejen
5778-5781	1936	ø100	Privat	Røroverkørsel
6606-6609	1810	H: 200 ; B: 500	Privat	Markoverkørsel
6793-6796	1808	H: 100 ; B: 400	Privat	Overkørsel
6915-6918	1803	H: 100 ; B: 500	Privat	Overkørsel
7024-7049	1804	ø140	Slangerup kommune	Roskildevej
7155-7163	1750	ø140	Privat	Røroverkørsel
7827-7841	1590	ø140	Slangerup kommune	Have Møllevej
7932-7935	1485	ø120	Privat	Røroverkørsel
7968-7972	1389	H: 100 ; B: 200	Privat	Overkørsel

Forsættelse fra forrige side

Station meter	Opmålt bundkote cm	Dimension for vandslug/rørdiameter cm	Ejerforhold	Bemærkning
8300-8308	1155	H: 120 ; B:175	Privat	Overkørsel
8330-8355	1140	H: 300 ; B: 600	Frb. Amt	Omfartsvejen
10432-10465	786	H: 160 ; B: 400	Frb. Amt	Hørup Bro
10767-10770	720	H: 120 ; B: 200	Privat	Overkørsel
11267-11270	677	H: 110 ; B: 170	Privat	Overkørsel
12915-12920	477	ø160	Frs.sund kommune	Græse Møllebro
13106-13171	72	H: 200 ; B: 600	Frb. Amt	Frederikssundsvej
14726-14734	-12	H: 100 ; B: 280	Frs.sund kommune	Engebæk Bro (2 slug)

Øvrige bygværker

Station meter	Beskrivelse	Dim.	Ejerforhold	Bemærkning
10771	Registrerende måler	-	DDH	Åbrinken
12680	Sandfang	-	Frb. Amt	
12764	Grødeoptagningsplads	-	Frb. Amt	
12940	Bassintrappe	-	Frb. Amt	Græse Møllebro

1.4.1. Placering af dræn spildevandsudløb m.m.

Ved opmålingen er alle synlige udløb registreret.

Placeringen fremgår af længdeprofilerne, bilag 2.

Større tilløb

Station meter	Vandløbsside	Rørdimension cm	Bundkote	Bemærkning
1	H	ø25	3074	Rørtilløb
9	V	ø40	3030	Rørtilløb
11	H	ø40	3011	Rørtilløb
17	H	ø60	2926	Rørtilløb
43	V	ø40	2848	Rørtilløb
106	V	ø20	2838	Rørtilløb
1038	H	ø20	2525	Rørtilløb
1039	V	ø20	2531	Rørtilløb
1130	V	ø20	2558	Rørtilløb
1451	H	ø20	2505	Rørtilløb
1785	V	ø20	2496	Rørtilløb
1969	H	Åbent tilløb	2470	Grøft
4236	H	ø40	2338	Lindholmrenden
4857	V	ø20	2369	Rørtilløb
5401	V	Åbent tilløb		Bedemandsmosevandløvet
5965	H	Åbent tilløb	1845	Sirkelsengvandløbet
6024	V	Åbent tilløb	1856	Grøft
7053	V	ø25	1827	Rørtilløb
7354	H	ø60	1694	Rørtilløb
9152	H	Åbent tilløb	942	Grøft
9719	H	Åbent tilløb	856	Hørup Ruder
9843	V	Åbent tilløb	831	Grøft
9930	H	Åbent tilløb	819	Grøft
9952	H	Åbent tilløb	817	Grøft
10200	H	ø30	825	Rørtilløb
11915	H	ø30	650	Rørtilløb
12315	V	ø30	610	Rørtilløb
12743	H	ø30	550	Rørtilløb
12960	H	Åbent tilløb	210	Gl. mølleudløb
13090	V	ø40	100	Rørtilløb
13460	V	Åbent tilløb	150	Grøft
13764	H	ø60	38	Mellemrenden
14037	V	ø80	33	Rørtilløb
14219	V	ø30	41	Rørtilløb
14390	V	ø20	14	Rørtilløb
14722	H	ø30	29	Rørtilløb
14739	H	ø30	9	Rørtilløb
14882	H	Åbent tilløb	-26	Grøft
15017	V	Åbent tilløb	-40	Grøft

1.4.2. Kabler og ledninger

Nedenstående skema rummer oplysninger om den omtrentlige placering for krydsende kabler og ledninger. For oplysninger om nøjagtig placering henvises til ejeren. Der bør dog altid indhentes oplysninger om eventuelle kabler inden et gravearbejde påbegyndes. Listen er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra amtets vandløbs-bog.

Station meter	Beskrivelse	Ejerforhold
2270	Elkabel	NESA
6630	Rentvandsledning	Nybrovejens vandværk
6665	Naturgasledning	HNG
6820	Spildevandsledning	Slangerup kommune
7065	Naturgasledning	HNG
7190	Naturgasledning	HNG
7280	Spildevandsledning	Slangerup kommune
7650	Trykvandsledning	Nybrovejens vandværk
7660	Spildevandsledning	Slangerup kommune
8240	Vandledning	Kbh. vandforsyning
8440	Telekabel	KTAS
8540	Stærkstrømskabel	NESA
10520	Stærkstrømskabel	NESA
10900	Lyslederledning	KTAS
12960	Rentvandsledning	Frs.sund kommune
12965	Elkabel	NESA
13140	Rentvandsledning	Frs.sund kommune
13890	Stærkstrømskabel	EFFO
14160	Naturgasledning	HNG
14210	Spildevandsledning	Frs.sund kommune
14640	Rentvandsledning	Frs.sund kommune
14660	Naturgasledning	HNG

1.4.3. Beplantning

Store strækninger af Græse Å løber gennem åbent land uden skyggegivende beplantning. På strækningen st. 8100 - 14800 er der foretaget beplantning inden for de senere år, hovedsageligt ensidigt i mindre grupper.

1.4.4. Bundforhold

Bundforholdene i Græse Å varierer som følge af det skiftende fald. Strækningerne st. 300 - 1999, st. 2205 - 5157, st. 5920 - 7023, st. 9780 - 10411, st. 10756 - 12769 og st. 13085 - 15180 har ringe fald og løber bl.a. gennem områder med blød bund. Strækningerne st. 0 - 300, st. 5157 - 5920, st. 7023 - 9780 og st. 10411 - 10746 har et større fald (op til 6 o/oo).

På strækninger med ringe fald består bunden af finkornet sand og organisk materiale. På strækninger med bedre faldforhold er bundmaterialet mere groft med grus og småsten. Gruset er dog mange

steder fyldt med finkornet materiale, og i læområder bag sten eller grødebræmmer er aflejret sand og mudder.

Materialetransporten i vandløbet er betydelig, hvilket især skyldes tilledning af spildevand og overfladevand fra befæstede arealer, men også fra overfladeafstrømning fra landbrugsarealer.

1.4.5. Restaureringsforanstaltninger

I 1993 blev etableret en fiskepassage i form af en bassintrappe og et stryg ved Græse Mølle, hvor der tidligere fandtes et styrt, der var umuligt at passere for fisk.

Opstrøms fiskepassagen blev etableret et sandfang og der blev udlagt sten (strømkoncentratorer) for at indsnævre vandløbsprofilet.

På strækningen st. 0 - 600 blev i 1993 fjernet en række mindre styrt og vandløbsbunden blev jævnet ud.

I 1994 blev den rørlagte strækning frilagt på nær ca. 50 meter ved Krogenlundvej.

I perioden 1990 - 94 er der på strækningen st. 8100 - 14800 beplantet på sydsiden af vandløbet for at give skygge. Der er udelukkende plantet løvfældende træer og buske med oprindelse fra den danske natur.

Beplantningen veksler mellem grupper, enkeltstående træer og mere massiv beplantning. Alle planter er sat i vækstrør for at undgå vildtbid og fejning. Vækstrørene vil blive fjernet når beplantningerne har etableret sig.

1.5. Administrative bestemmelser

1.5.1. Administration

Græse Å administreres af Frederiksborg Amt.

Vandløbet med bygværker m.v. skal vedligeholdes således, at den for vandløbet fastsatte teoretiske skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres. Dette med videst mulig hensyntagen til miljøet i og omkring vandløbet.

Vandløbets vedligeholdelse påhviler Frederiksborg Amt. Dette gælder dog ikke hel eller delvis omlægning af rørlagte strækninger. Med hensyn til de for vandløbet fastlagte vedligeholdelsesbestemmelser henvises til afsnit 1.8.

1.5.2. Bygværker

Bygværker såsom stryg, styrt og skråningssikringer m.v., der er udført af hensyn til vandløbet, vedligeholdes som dele af dette. Vedligeholdelsen skal ske på en sådan måde, at passagemulighederne for fisk søges forbedret.

Vedligeholdelsen af øvrige bygværker - broer, stemmeværker, overkørsler og vandingsanlæg m.v. - påhviler de respektive ejere eller brugere.

Bygværker, der ikke vedligeholdes forsvarligt, kan fjernes eller istandsættes på Amtets foranstaltning og på ejerens bekostning.

Enhver ændring af bygværker skal godkendes af Amtet jf. vandløbslovens § 47.

1.6. Bestemmelser om sejlads

1. Det er ikke tilladt at sejle på Græse Å.
2. Bestemmelsen i pkt. 1 gælder ikke vandløbsmyndighedens sejlads i forbindelse med tilsyn og vedligeholdelse, samt fiskerikontrollens tilsyn efter ferskvandsfiskeriloven.

1.7. Bredejerforhold

1.7.1. Bræmmer

Græse Å er overvejende beliggende i landzone. På den 2 m brede bræmme langs vandløbets øverste kant (landzone) må ikke dyrkes, foretages jordbehandling, plantes, foretages terrænændring eller opføres bygværker.

Bredejere kan bekæmpe flyvehavre i bræmmearealet.

Der er ikke forbud mod gødskning og sprøjtning i bræmmen, men det skal ske under hensyntagen til at vandløbet ikke må tilføres forurenende stoffer jf. pkt. 1.7.6.

1.7.2. Arbejdsbælter

Ejere og brugere af ejendomme, der grænser op til vandløbet må i øvrigt tåle udførelse af de fornødne vedligeholdelsesarbejder, herunder transport langs vandløbets bredder. Arbejdsbæltet vil normalt ikke blive over 5 m bredt.

Bygninger, bygværker, faste hegn og beplantninger, samt udgravninger og lignende anlæg af blivende art må ikke uden Amtets tilladelse anbringes nærmere end 5 m fra vandløbets øverste kant, og for rørlagte strækninger nærmere end 3 m fra rørledningernes midte.

Tilsynets færdsel vil som hovedregel foregå indenfor en afstand af 1,25 m fra vandløbets øverste kant.

1.7.3. Afgrænsning og hegning

Arealer, der grænser op til vandløbet, må ikke uden Amtets tilladelse benyttes til løsdrift, med mindre der opsættes forsvarligt hegn langs med, og mindst 1,25 m fra vandløbets øverste kant.

Sådanne hegn kan tilsynet kræve fjernet med 1 uges varsel, såfremt det skønnes nødvendigt af hensyn til maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejdet.

1.7.4. Bortledning af vand

De tilgrænsende lodsejere kan uden tilladelse oppumpe vand fra vandløbet til kreaturvanding med mulepumpe, vindpumpe eller lignende. Amtet kan meddele tilladelse til indretning af egentlige vandingssteder. Anden vandindtagning må ikke finde sted uden Amtets tilladelse, jf. vandforsyningslovens bestemmelser.

Ingen må hindre vandets frie løb, bortlede vand fra vandløbet eller foranledige, at vandstanden forandres, jf. vandløbslovens bestemmelser.

1.7.5. Regulering

Regulering, herunder rørlægning af vandløbet, må kun finde sted efter Amtets tilladelse.

Foranstaltninger ved vandløbet, der medfører, at tilstanden i vandløbet kommer i strid med bestemmelserne i dette regulativ eller vandløbsloven må ikke foretages uden Amtets tilladelse.

1.7.6. Forurening

Vandløbet må ikke tilføres faste stoffer, haveaffald, sprøjtemidler, spildevand eller andre væsker, der medfører aflejringer i vandløbet eller forurener dets vand jf. miljøbeskyttelseslovens § 27

1.7.7. Naturbeskyttelse

Græse Å er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der må således ikke foretages ændringer af vandløbets tilstand uden tilladelse fra Amtet.

1.7.8. Drænudløb og overkørsler

Nye tilløb og tilløb der reguleres, kan kræves forsynet med en indtil 5 meter bred overkørsel ved udløbene til brug for tilsynet samt til transport af materialer og maskiner, der anvendes til vandløbets vedligeholdelse.

Udløb fra drænledninger skal udføres og vedligeholdes således, at de ikke gør skade på vandløbets skrån timer. Udførelse af drænledninger med pumpestationer og andre rørledninger må kun ske efter forud indhentet tilladelse fra Amtet.

Eventuelle aflejringer ud for eksisterende rørudløb over den i regulativet fastsatte teoretiske bundkote vil efter anmodning blive fjernet ved vandløbsmyndighedens foranstaltning.

Nye dræntilløb må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse placeres med underkanten af røret dybere end 1,25 meter under terræn, dog minimum 20 cm over den teoretiske bundkote, som er angivet i afsnit 1.3.2.

1.7.9. Beskadigelse og påbud

Kantpæle, skalapæle og bundpæle må ikke beskadiges eller fjernes. Sker dette, er den ansvarlige for beskadigelsen eller fjernelsen pligtig til at bekoste retableringen.

Beskadiges vandløb, diger, bygværker eller andre anlæg ved vandløbet, eller foretages foranstaltninger i strid med vandløbsloven kan Amtet meddele påbud om genoprettelse af den tidligere tilstand. Er et påbud ikke efterkommet inden udløbet af den fastsatte frist, kan Amtet foretage det fornødne på den forpligtedes regning, jf. vandløbslovens § 54.

Er der fare for, at betydelig skade kan ske på grund af usædvanlige nedbørsforhold eller andre udefra kommende usædvanlige begivenheder, kan Amtet foretage det fornødne uden påbud og på den forpligtedes regning, jf. vandløbslovens § 55.

1.7.10. Beplantning

Skyggegivende træer og buske på vandløbets 2,00 m bræmme skal i videst mulig omfang søges bevaret.

Det er tilladt de enkelte lodsejere at fjerne grene og skud, der strækker sig ud over marken og hindrer eller besværliggør markarbejdet.

Amtet kan dog i særlige tilfælde, når dette er foreneligt med målsætningen, tillade mere omfattende fældning og beskæring af beplantningen langs vandløbet.

Hvis dele af beplantningen er til hinder for vedligeholdelsen af vandløbet, kan vandløbsmyndigheden foretage den nødvendige udtyndning.

Vandløbsmyndigheden kan træffe beslutning om ny beplantning på 2 m bræmmen, for at øge beskygningen af vandløbet. Udgiften hertil og vedligeholdelsen påhviler vandløbsmyndigheden.

1.7.11. Overtrædelse

Overtrædelse af bestemmelserne i regulativet kan straffes med bøde, jf. vandløbslovens § 85.

1.8. Vedligeholdelse

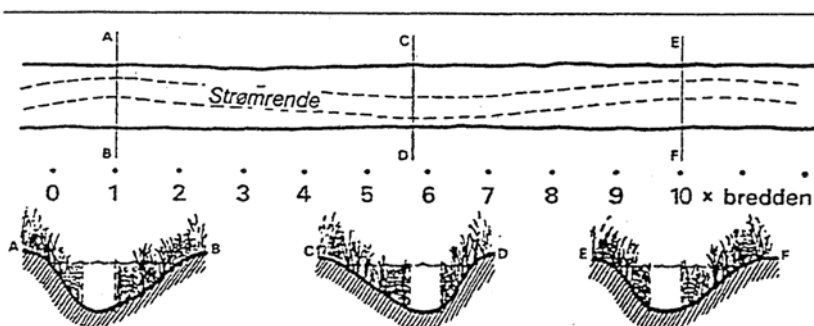
1.8.1. Grødeskæring

Grøden skæres op til 3 gange om året inden for perioden 15. maj - 15. november.

Ved unormal høj vandstand kan iværksættes ekstra grønnskæring, hvis der fremsættes ønske herom fra lodsejere, og vandløbsmyndigheden skønner at en ekstra grønnskæring vil kunne afhjælpe problemet.

På strækninger med begrænset grødevækst kan grønnskæring udelades.

Grøden fjernes som hovedregel aldrig helt, men kun i en slyngt strømrende. Vandløbets naturlige strømrende kan normalt genfindes som den dybe del af vandløbets tværprofil (se nedenstående figur). Grøden i strømrenden skæres så vidt muligt i bund. Derimod efterlades den grøde, der vokser uden for strømrenden.

Der efterlades herved så meget grøde i vandløbet, at der opretholdes en rimelig vanddybde af hensyn til vandløbsfaunaen.

På nedenstående skema ses de ved grødeskæringen anvendte strømrendebredder:

Station meter	Bundbredde cm	Strømrende sommer cm	Strømrende vinter cm
0 - 300	50	30 - 40	40 - 50
300 - 1000	70	40 - 50	60 - 70
1000 - 1999	90	60 - 70	80 - 90
2205 - 3000	100	70 - 80	80 - 100
3000 - 3532	125	90 - 100	110 - 125
3532 - 3782	160	110 - 120	150 - 160
3782 - 5157	175	120 - 130	160 - 175
5157 - 5577	95	60 - 70	80 - 95
5577 - 12789	125	90 - 100	110 - 125
12789 - 12915	50/200	30 - 40	50 - 200
12949 - 15200	220	150 - 175	200 - 220

Grøden skæres manuelt enten med le eller med motoriserede håndredskaber.

Generelt for hele vandløbet gælder det dog, at disse bestemmelser ikke er til hinder for, at nyudviklet miljøvenligt materiel kan benyttes til vedligeholdelsesarbejdet.

Der må foretages slåning af urtevegetation, der står med stive stængler, f.eks. tagrør, dunhammer og pindsvineknop. Slåning kan foretages i hele vandløbsprofilen.

1.8.2. Oprensning

Oprensning foretages ud fra kravene til vandløbets teoretiske bundkote og tværsnitsareal som beskrevet i kapitel 3. Når det er konstateret at tværsnitsarealet er for lille, foretages oprensning i førstkommande 1. august - 1. november.

Bundoprensningen må kun omfatte sand- og mudderaflejringer, hvorimod grus og sten ikke fjernes. Enkeltliggende sten, der ligger over den regulativmæssige bundkote må ikke fjernes, med mindre de er til væsentlig gene for vandløbets vedligeholdelse.

St. 5157 - 5577 foretages oprensning som hovedregel ikke, da vandløbets faldforhold er gode.

Oprensningen begrænses så vidt muligt til vandløbets naturlige strømrende, og udføres under hensyntagen til princippet om grødeskæring i strømrenden. Vandløbet kan gøres dybere end den i regulativet fastsatte teoretiske bundkote, dog ikke mere end 30 cm. En ny oprensning iværksættes ikke før aflejringer ligger højere end den teoretiske bundkote i hele vandløbets bredde.

Det skal tilstræbes at bevare overhængende brinker. Huller i bunden må ikke jævnes eller på anden måde fyldes i forbindelse med vedligeholdelsen.

Ved oprensning af en større mængde aflejret materiale kan oprensningen udføres med maskine, dog under hensyntagen til de ovennævnte forhold.

Sandfanget (st. 12680) og bassintrappen (st. 12940) tømmes for sand efter behov.

1.8.3. Vedligeholdelse af rørlagte strækninger

Vedligeholdelse af rørlagte vandløbsstrækninger udføres normalt kun, når vandløbsmyndigheden finder det påkrævet. Brønde og sandfang renses op efter behov, for at forebygge videre transport af sandaflejringer.

1.8.4. Bredvegetation

Vedligeholdelse indenfor den fastlagte bræmme kan undtagelsesvis ske i følgende tilfælde:

Ved beplantninger, hvor pleje af nyetableret skyggegivende vegetation er nødvendig.

Hvor skråningsvegetationen i væsentlig grad hæmmer vandets frie løb, således at den fastlagte vandføringsevne ikke kan opretholdes.

Af hensyn til brinkernes stabilitet må der foretages bekæmpelse og slåning af arter som f.eks. bjørneklo, rød hestehov og brændenælde. Her må slåning dog foretages i hele sommerperioden.

I forbindelse med vedligeholdelsesarbejdet såsom bundoprensning, kantsikring og udbedring af bygværker.

1.8.5. Skråningssikringer

På steder, hvor vandløbet har tilbøjelighed til at bortero-dere skråninger, og hvor dette samtidig skønnes at være u hensigtsmæssigt for vandløbet, kan vandløbsmyndigheden lade foretage sikring af de truede skråninger med sten, faskiner og lignende.

8.6 Vedligeholdelsesarbejdets tilrettelæggelse

Ved tilrettelæggelsen af vedligeholdelsesarbejdet skal ulemper, som ejere og brugere skal tåle, søges ligeligt fordelt på begge sider af vandløbet.

Afskåret grøde skal opsamles kontinuerligt, og lægges på den bagerste del af bræmmen. På strækninger, hvor dette ikke er muligt, kan man lade grøden drive frit med strømmen, og opsamle den på hensigtsmæssige steder.

Den fra vedligeholdelsen hidrørende fyld og grøde skal brugerne af de tilstødende jorder fjerne til mindst 5 meter fra vandløbets kant, eller sprede i et ikke over 10 cm tykt lag inden hvert års 1. maj. Dette gælder dog ikke for grøde, der optages på indrettede grødeoptagningspladser.

Det påhviler den enkelte ejer eller bruger selv at undersøge, om der er oplagt fyld eller grøde, som skal fjernes eller spredes. Undlader en ejer eller bruger at fjerne fyldet, kan Amtet efter 2 ugers skriftligt varsel til ejeren eller brugeren lade arbejdet udføre på den pågældendes bekostning.

1.8.6. Grødeoptagningsplads

På strækningen Hørup Bro, st. 10465, til st. 12680 optages grøden ved denne station, hvor der findes en grønneoptagningsplads. Større grønneoptagningsplads skal senest 3. døgn efter oplægning fjernes fra grønneoptagningspladsen.

Såfremt den fremtidige vedligeholdelse nødvendiggør etablering af yderligere grønneoptagningspladser etableres disse, hvor det er mest hensigtsmæssigt. Pladserne etableres normalt kun på vandløbets ene side, og nødvendige arealer hertil kan eksproprieres jf. vandløbslovens kapitel 13.

1.8.7. Klage over vedligeholdelsen

Lodsejere, eller andre med interesse i vandløbet, der måtte finde vandløbets vedligeholdelsestilstand eller specielle forhold vedrørende vandløbet utilfredsstillende, kan rette henvendelse herom til Amtet.

1.9. Tilsyn

Tilsynet med Græse Å udøves af Frederiksborg Amt.

Offentligt vandsyn afholdes 1 gang årligt, i uge 15 eller 16.

Lodsejere og andre med interesse i vandløbet, som ønsker at deltage i det årlige vandsyn, kan senest i uge 14 træffe aftale herom ved henvendelse til Frederiksborg Amt, Landskabsafdelingen.

1.10. Revision

Dette regulativ skal senest optages til revision 10 år efter dets vedtagelse.

1.11. Regulativets ikrafttræden

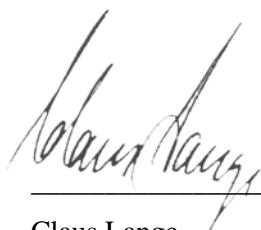
Regulativet har været bekendtgjort og fremlagt til gennemsyn i 8 uger med adgang til at indgive eventuelle indsigelser og ændringsforslag inden den 10. juni 1994.

Indsigelser og bemærkninger til regulativforslaget er behandlet af Udvalget for Teknik og Miljø. Ændringer og tilføjelser er indarbejdet i regulativet.

Regulativet er herefter endeligt vedtaget.

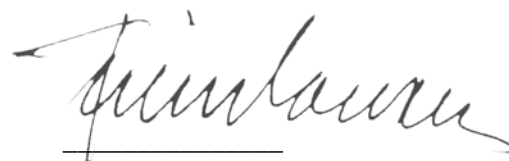
Frederiksborg Amt, Udvalget for Teknik og Miljø

Den 28. februar 1995.

Claus Lange

Udvalgsformand

Finn Hansen

Teknisk direktør

Regulativet træder i kraft fra datoen for dets endelige vedtagelse.

2. Redegørelse

2.1. Indledning

I følge vandløbsloven af 9. juni 1982 med senere ændringer, skal vandløbsregulativer udarbejdet efter vandløbsloven ledsages af en redegørelse, der beskriver de forhold, der har haft betydning for regulativets udarbejdelse. Desuden skal der redegøres for konsekvenserne af regulativets bestemmelser.

Vandløbsloven indeholder i forhold til tidligere lovgivning om vandløb væsentligt ændrede bestemmelser om blandt andet vandløbsvedligeholdelsen, idet denne skal ske under hensyntagen til de miljømæssige interesser i vandløbet.

Dette fremgår af lovens § 1, hvor det er anført, at det skal tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, og endvidere at fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i anden lovgivning.

Disse bestemmelser har som konsekvens, at reglerne om vandløbets fremtidige anvendelse ikke skal fastsættes ud fra individuelle interesser, men skal fastsættes ud fra en konkret afvejning af alle de interesser, der er knyttet til vandløbet - miljømæssige interesser, afvanding, vandindvinding, fiskeri, jagt, sejlads etc. - og gerne således, at alle interesser i størst muligt omfang tilgodeses og vandløbets målsætning opfyldes.

Denne redegørelse omfatter Græse Å, amtsvandløb nr. 309, fra st. 0 til udløbet i Roskilde Fjord.

2.2. Offentlig planlægning

I regionplanen fra 1993 gives retningslinier for udviklingen i regionen.

De mest betydningsfulde retningslinier set i relation til vandløbsregulativer er vandområde-, vandindvindings- og spildevandsplanlægningen.

2.2.1. Vandområdeplanlægning

I vandområdeplanen for Roskilde Fjord og opland fra 1987 (recipientkvalitetsplan), som omfatter Græse Å, er gjort rede for de målsætninger og krav der stilles til vandkvalitet, fysiske forhold og vandføring for de enkelte vandløb.

For at målsætningerne kan opfyldes for vandløbene, er det meget vigtigt, at vandløbsvedligeholdelsen udføres sådan, at den understøtter de fastlagte målsætninger.

Målsætningssystemet:

Målsætning	Skærpet (A)	Generel (B)	Lempet ©
	Vandløb omfattet af særlige naturvidenskabelige interesser	Vandløb med: - gyde- og yngelopvækstområder for laksefisk(B1) - laksefiskevand (B2) - karpefiskevand (B3)	Vandløb påvirket af (C1): - spildevand - grundvandsindvinding - andre fysiske indgreb Vandløb påvirket af okker (C2)

Græse Å er i henhold til planen for Roskilde Fjord og opland fra 1987 målsat som B3, karpefiskevand.

De generelle krav til vandløbskvaliteten for vandløb med denne målsætning og vedligeholdelsen af disse er anført i det følgende:

2.2.2. B3: Karpefiskevand

Målsætningen anvendes for vandløb, hvor der allerede findes en bestand af karpefisk, ål, gedde og andre arter, der ikke er laksefisk, eller hvor der ønskes skabt livsbetingelser for disse fisk. Der må ikke findes faunaspærringer i vandløbet, og forureningsgraden må ikke overstige $F_0 = II$.

2.2.3. Fysiske forhold

Der skal være gode læområder og skjulesteder, f.eks. i form af grødevækst langs vandløbets bredder eller i form af tæt rodnet af el. Gode områder er også faskiner og områder med mudderaflejringer, samt varierede og stabile bundforhold. Der skal være adgang til områder med næsten stillestående vand.

2.2.4. Vandløbsvedligeholdelsen

Vedligeholdelsen af karpefiskevande skal udføres sådan at der opretholdes/skabes gode livsbetingelser for fisk og smådyr.

Ved oprensning må ikke fjernes sten og grus, og underskårne brinker må ikke beskadiges. Oprensning bør kun foretages i perioden august-

september. Det tilstræbes at vandløbet bevarer og udvikler fysisk variation.

Grødeskæring skal så vidt muligt udskydes til sensommeren, og skal under alle omstændigheder udføres i en slynget strømmende. Grødeskæringen skal foretages så skånsomt som muligt, således at der efterlades grødebræmmer eller -øer i vandløbet, hvor fiskene kan finde skjul og føde.

Slåning af skrånninger og bræmmer bør ikke foretages om sommeren.

Der bør foretages beplantning med skyggegivende træer langs lysåbne strækninger som en grødebegrænsende, skråningsstabiliserende og temperaturdæmpende foranstaltning.

For at realisere målsætningerne skal følgende krav opfyldes:

- den fysiske variation skal øges
- der skal opretholdes en rimelig minimumsvandføring
- vandkvaliteten skal forbedres, d.v.s. maks. forureningsgrad II.

Der har været opgang af havørred i Græse Å frem til Græse Mølle, hvor der tidligere var en spærring. Med etablering af fiskepassagen ved Græse Mølle samt omløbet ved Slangerup, hvor der ligeledes var en spærring, er der skabt mulighed for at Græse Å kan huse en selvreproducerende havørredbestand.

Der foretages udsætning af ørreder i Græse Å, men efter etablering af fiskepassagen ved Græse Mølle, er udsætningen standset, for at det kan konstateres, om der har været ørredopgang i vandløbet.

Da vandkvaliteten i de senere år er forbedret væsentligt i Græse Å, og der nu er skabt passage for fisk i hele vandløbet, forventes det, at den nuværende målsætning ændres til B1 - gyde- og opvækstområde for laksefisk for hele eller dele af vandløbet ved den fremtidige revision af vandområdeplanen.

2.2.5. Spildevandsplanlægning

Græse Å modtager spildevand fra rensningsanlægget Lyng samt Slangerup Rensningsanlæg, hvorfor en meget stor del af sommervandføringen udgøres af spildevand.

Desuden tilføres regnvand fra befæstede arealer. Vandkvaliteten er derfor til tider meget dårlig og vandstanden meget svingende.

Der forventes i den kommende periode en udbygning af regnvandsbassiner i oplandet til vandløbet.

2.2.6. Fredningsplanlægning

I henhold til naturbeskyttelsesloven er der udarbejdet en fredningsplan for amterne.

Alle amtsvandløb er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som bestemmer at der ikke må foretages ændringer i vandløbets tilstand uden tilladelse fra amtet.

Naturbeskyttelsesloven skal sikre et alsidigt dyre- og planteliv i bl.a. vandløbene. Udover fiskeinteresserne skal også det øvrige dyre- og planteliv prioriteres højt.

I forbindelse med fredningsplanen og administrationen af naturbeskyttelsesloven er det vigtigt, at der tages vidtgående hensyn til de biologiske og landskabelige interesser.

Fredningsplanlægningen indeholder kortlægning af fredningsinteresserne indenfor bl.a. landskab, kulturhistoriske områder, plante- og dyreliv samt friluftsliv.

Blandt de områder, der har særlig betydning for dyre- og plantelivet, skelnes mellem kerneområder og spredningskorridorer.

Kerneområderne er større sammenhængende naturområder, mens spredningskorridorerne forbinder kerneområderne med hinanden.

Græse Å gennemløber et kernområde, hvor vandløbet krydser kommunegrænsen mellem Allerød og Slangerup kommuner.

Det er af stor betydning, at vandløbet vedligeholdes nænsomt og at især skråninger og bræmmer henligger uslåede. Vegetationen langs vandløbet udgør et skjulested for dyrelivet og er samtidig hjemsted for de insekter m.m., der udgør dyrelivets fødeemner.

I forbindelse med ordningen om EU-tilskud til miljøfølsomme områder, er arealerne ved Langsøådal, Sirkels-engen og ådalen efter Hørup Bro udpeget som miljøfølsomme områder.

Græse Å har forløb gennem det område, der er omfattet af fredningen af Kedelsø og Langsø ådal.

2.2.7. Vandindvindings planlægning

I Græse Å's opland blev der i 1992 ialt indvundet omkring 4,0 mill m³ grundvand til almene vandforsyningsformål.

Heraf var de 0,9 mill m³ til lokale formål med hhv. 0,6 mill m³ i Slangerup kommune og 0,3 mill m³ i Allerød kommune.

De resterende 3,1 mill m³ blev indvundet til regionale formål på Københavns Vandforsynings kildeplads ved Hørup.

Omkring Hørup kildeplads er trykniveauet i det primære grundvand sænket 5 - 10 meter som følge af vandindvindingen, med nedsat vandføring i Græse Å til følge.

Resten af området omkring Græse Å skønnes upåvirket eller kun svagt påvirket af vandindvinding.

Efter aftale mellem Københavns Vandforsyning og Frederiksborg Amt er der i 1993 indgået aftale om at nedsætte indvindingen på Hørup kildeplads til maksimalt 2,5 mill. m³ pr. år.

Der vil i den forbindelse sæt et måleprogram igang for at følge konsekvenserne af den nedsatte vandindvinding for såvel grundvandets trykniveau som vandføringen i Græse Å.

2.2.8. Jordbrugsplanlægning

Græse Å har forløb gennem det åbne land. Vandløbet er derfor omfattet af landbrugsinteresser, og hvad deraf medfører af krav til vandafledningsevnen.

Arealerne omkring Græse Å betegnes primært som værende jorder af høj dyrkningsværdi.

Gennem EU er vedtaget en række støtteordninger, der har til formål at omstille eller reducere produktionen i landbruget f.eks. støtte til udtagning og braklægning af jord samt støtte til omlægning til økologisk drift.

2.2.9. Råstofindvindings grusindvindings

Der findes i Græse Å's opland to store planlægning områder, et graveområde ved Lyngø samt et ved Frederikssund.

2.3. Oplandet og vandløbets nuværende tilstand

Græse Å har et topografisk opland på 33 km². Anvendelsen af oplandet er i vid udstrækning præget af landbrug. En del af oplandet omfatter bymæssigt bebyggede områder samt mosearealer.

Græse Å er reguleret i hele sit forløb, men den fysiske variation i vandløbet er dog ganske god på grund af flere års miljøvenlig vedligeholdelse. Profilet er på adskillige strækninger begyndt at udvikle overhængende brinker, dybe høller og stryg. Samtidig er vandløbets forløb blevet mere bugtet.

På strækningerne st. 300 - 5157, st. 5920 - 7023, st. 9800 - 10431, st. 10766 - 12130 og st. 13105 - 15200 er vandløbets faldforhold ringe med et fald på under 1 o/oo. På grund af det ringe fald samt omkringliggende moseområder er bunden blød og der forekommer ofte slamaflejringer fra udledt spildevand.

På strækningerne st. 0 - 300, st. 5157 - 5920, st. 7023 - 9800, st. 10431 - 10766 og st. 12130 - 13105 er faldforholdene gode. Faldet varierer fra 2 - 6 o/oo, enkelte steder er faldet dog større, og som følge deraf er bunden stenet og gruset med stor fysisk variation.

Ca. 50 meter af Græse Å's ialt 15200 meter er rørlagte.

Som følge af vandindvindingen i oplandet er vandføringen i Græse Å nedsat om sommeren, og pga. spildevandstilledninger består sommervandføringen stort set kun af rensed spildevand.

På grund af tilførslen af spildevand, vand fra befæstede arealer samt overfladeafstrømning fra landbrugsarealer foregår en stor sedimenttransport i Græse Å, hvilket giver sig udslag i, at der aflejres store mængder finkornet materiale i grødetotter og andre læområder.

Dyre- og plantelivet i Græse Å er begrænset som følge af vandkvaliteten, og den til tider ringe sommervandføring.

Der er i 1991 foretaget udsætning af ørredyngel i Græse Å.

Amtet har i 1992 foretaget undersøgelse af fiskebestanden i Græse Å, hvor der blev fanget hundestejler, aborrer, skaller, ål samt enkelte gedder og ørreder.

Forureningsgraden (efter Viborgindekset) blev i 1991 vurderet til $F_0 = III$ på den opstrøms strækning. På strækningen st. 2205 udløbet i Roskilde Fjord er forureningsgraden vurderet til $F_0 = II - III$.

Forureningsstilstanden i 1991 i Græse Å skønnes ifølge vandmiljøundersøgelser nr. 10 "Biologisk undersøgelse af vandløb med udløb til Roskilde Fjord" at være stort set uændret i forhold til undersøgelser foretaget i 1988.

De seneste målinger fra efteråret 1993 viser, at forureningsgraden ved st. 10770, der er vandmiljøovervågningsstation, er forbedret til $F_0 = II$.

Som helhed lever Græse Å i sin nuværende tilstand ikke helt op til de krav målsætningen stiller.

2.4. Væsentlige ændringer i forhold til tidligere regulativ

2.4.1. Vandløbets dimensioner

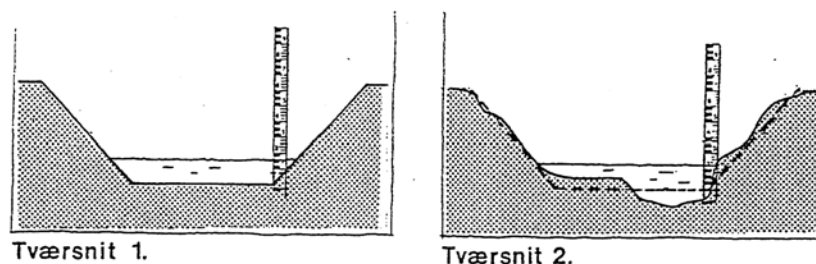
FØR:

Tidligere blev vandløbet vedligeholdt ud fra krav til vandløbets geometriske skikkelse, angivet ved en bundkote, bundbredde, skråningsanlæg og fald. Vandløbet skulle renses op, når der var aflejringer på 10 cm over den angivne bundkote og måtte maksimalt renses op til 20 cm under den angivne bundkote.

NU:

Vandløbet skal efter vedtagelsen af det nye regulativ vedligeholdes ud fra en fast bundkote og et tværsnitsareal. Dette vil sige, at vandløbet må antage en vilkårlig skikkelse, hvis blot vandløbet overholder den regulativmæssige bundkote, og hvis det ved alle vandføringer har det regulativmæssige tværsnitsareal.

På strækningerne st. 300 - 2000, st. 3895 - 5800, st. 8175 - 10432, st. 11225 - 11800 og st. 14400 - 15200 er bundkoten hævet 10 cm i forhold til det tidligere administrationsgrundlag. Da der tidligere først skulle renses op ved aflejringer på minimum 10 cm, svarer tværsnitsarealet til det areal, som tidligere var bestemt ved bundbredde og skråningsanlæg, og da vandføringsevnen ikke er afhængig af den konkrete udformning af vandløbsprofilen, blot bundkote og tværsnitsareal er overholdt, bliver vandføringsevnen den samme som tidligere.

Tegningen viser to forskellige tværnit af et vandløb. Kravet til vandløbets bundkote og tværsnitsareal er overholdt begge steder, da der ved tværnit 2 er dannet en dyb smal strømrønde, der kompenserer for aflejringerne på siderne af vandløbet. Med de tidligere bestemmelser, hvor der blev stillet krav til bundkote, bundbredde og skråningsanlæg ville regulativet være overholdt på tværnit 1, men ikke på tværnit 2.

Vedligeholdelsen af vandløbet efter krav til bundkote og tværsnitsareal sikrer, at der ikke foretages unødvendige oprensninger i vandløbet, samt at vandløbet med tiden kan få et mere varieret forløb.

Bundkote og tværsnitsareal kontrolleres ved opmåling eller pejling af vandløbets skikkelse. Der skal foretages oprensning af vandløbet, hvis den laveste bundkote er højere end fastsat i regulativet, eller hvis tværsnitsarealet er mindre end fastsat i regulativet. Der må ikke renses op mere end 30 cm under regulativbundkoten.

På strækningen st. 0 - 300 er bundkoten sænket 0 - 125 cm i forhold til tidligere regulativ. Dette er gjort for at opnå et jævnt fald samt udjævne de styrt, der tidligere fandtes på strækningen samt på grund af fejl i det tidligere regulativ.

På strækningerne st. 2205 - 3895, st. 5800 - 7200 og st. 10432 - 11225 er bundkoten hævet 0 - 20 cm i forhold til tidligere regulativ for at opnå et jævnt fald. Flere steder er bundhævningen betinget af de eksisterende røroverkørsler og broer.

På strækningen st. 7200 - 8175 er bundkoten sænket 0 - 80 cm i forhold til tidligere regulativ. Dette er foretaget på baggrund af kendelsen af 29. april 1981 vedrørende regulering af åen.

På strækningen st. 11800 - 13000 er foretaget en bundsænkning på 0 - 115 cm. Bundkoten er opnået ved etablering af stryg og bassintrappe i 1993.

På strækningen st. 13000 - 14400 er bunden hævet 0 - 45 cm på grund af fejl i det tidligere regulativ.

Alle større broer er i regulativet beskrevet i henhold til de faktiske forhold registreret ved opmålingen.

2.4.2. Vedligeholdelse generel

FØR:

Efter tidligere regulativer skulle vedligeholdelsen foretages uden særlig hensyn til vandløbets miljø. Men i praksis har vedligeholdelsen gennem en længere årrække været foretaget ud fra miljømæssige interesser.

Med Fællesregulativets ikrafttræden i 1989 er disse principper blevet legaliseret og videreført uden afvandingmæssige problemer.

NU:

Hvis det ud fra den regulativmæssige bundkote og tværsnitsareal bliver nødvendigt at foretage oprensning af vandløbet, skal der fremover tages videst mulig hensyn til miljøet i vandløbet.

Sten og grus, der er med til give en stabil bund, må ikke graves op. Underskårne brinker, trærodde m.m., der giver vandløbet gode fiskeskjul, må ikke beskadiges.

Naturlige, uberørte vandløb vil altid slynge sig. Et slynget vandløb vil ofte være i balance, således at der ikke aflejres sand og mudder. For at fremme det slyngede forløb må oprensningen derfor foretages i en slynget strømrørende.

2.4.3. Grødeskæring

FØR:

I det tidligere regulativ var der fastlagt 2 årlige grønnskæringer. Med indførelsen af Fællesregulativet blev alle tidsterminer ophævet og behovsbestemt grønnskæring indført.

NU:

For at fremme et slynget forløb af vandløbet, skal grøden skæres i en slynget strømrørende. Der vil således være grøde i vandløbet hele sommerperioden, hvilket tillige giver skjulesteder til fiskene, og levesteder for vandløbets smådyr. Det sikres også, at vandstanden ved de meget lave sommervandføringer ikke sænkes unødigt lavt, samt at vandløbets evne til at rense vandet forøges.

For at sikre afvandingen skæres grøden normalt 3-4 gange i løbet af grønnskæringsperioden.

2.4.4. Slåning af bræmmer og skråninger

FØR:

Tidligere blev vandløbets skråninger og bræmmer slået 2 gange årligt.

NU:

Efter de nye bestemmelser slås bræmmer og skråninger som hovedregel ikke. Kun i særlige tilfælde, som fremgår af regulativet, må foretages slåning.

Bræmmebredde Tidligere var bræmmebredden 1,25 m, men ved ændring af vandløbsloven den 1. juli 1992 blev bræmmebredden øget til 2,00 m i landzone, når jorden dyrkes og vandløbet er naturligt eller fiskevandsmålsat.

Der er ikke offentlig adgang til de udyrkede bræmmer, medmindre de grænser op til arealer der i forvejen er åbne for offentlig adgang.

2.5. Vurdering af de ændrede vedligeholdelsesbestemmelser

2.5.1. Afvandingsmæssige forhold

Vintervandføringsevnen

Risikoen for oversvømmelser langs vandløbet vurderes at være lille, da vandløbet på adskillige strækninger har gode faldforhold samt at vandløbet mange steder har høje vandløbsskråninger.

Vintervandføringsevnen sikres ved at der ved grødeskæringen i perioden 1. september - 15. november skæres grøde i en bredere strømrende, se afsnit 1.8.1

Sommervandføringsevnen

Grødeskæring i en slynget strømrende forventes generelt ikke at medføre forringelse af vandløbets vandføringsevne i forhold til tidligere regulativ.

Da der altid efterlades grøde i vandløbet, vil tværsnitsarealet reduceres og derved vil vandstanden i forhold til tidligere forøges lidt ved mindre vandføringer.

På grund af den øgede vandhastighed i strømmenden, vil der aflejres mindre sand i vandløbet og eventuelt ske en vis uddybning af strømmenden. Dette forhold vil på længere sigt medføre et lavere vandspejl ved større vandføringer.

Sommervandføringsevnen sikres ved op til 3 årlige grødeskæringer.

Ved store afstrømninger har det erfaringsmæssigt vist sig, at selv relativt store grødemængder normalt kun indebærer begrænsede vandspejlsstigninger, idet grøden lægger sig fladt henover bunden.

2.5.2. Miljømæssige forhold

Med de ændrede vedligeholdelsesbestemmelser er det muligt at fastholde og forbedre vandløbets fysiske variation og dermed faunaens livsbetingelser.

Vandløbet er ikke længere fastlåst i en bestemt skikkelse, men kan ved naturlige processer udvikle en større variation.

Ved oprensning og grødeskæring i en slynget strømrende vil dannelsen af et dobbeltprofil fremmes. Ved små afstrømninger vil vandføringen væsentligt foregå i det nedre profil, hvor de øgede vandhastigheder vil friskylle bunden for fint sediment og der vil være mulighed for dannelse af et regelmæssigt skifte mellem høl og stryg.

Den efterladte grøde uden for strømmenden er gavnlig for faunaens livsmuligheder, og kan desuden opfange en del finkornet sediment samt øge den næringsstofomsætning, der er knyttet til vandløbsplanterne og de mikroorganismer, der lever på planternes blade og stængler.

Den skyggegivende effekt fra træer, buske og urtevegetation vil desuden beskytte mod høje vandtemperaturer i sommermånederne, øge iltindholdet og nedsætte grødevæksten ligeledes til gavn for vandløbsfaunaen.

2.6. Restaureringer m.m i vandløbet

Der er indenfor de senere år udført en række større restaureringer i Græse Å for at forbedre tilstanden for dyre- og plantelivet samt øge den landskabelige værdi af de restaurerede strækninger.

Disse restaureringer er udført og indgår i regulativet. Der kan dog stadig foretages mindre restaureringsarbejder indenfor regulativets rammer.

2.6.1. Beplantning

For at øge beskygningen af Græse Å og dermed reducere grødevæksten, formindske de daglige iltudsving samt sænke vandtemperaturen skal der foretages beplantning langs vandløbet.

Der er dog tidligere foretaget en del beplantning langs Græse Å på strækningen st. 10500 - 14760.

2.6.2. Sten og grus

For at forbedre vandløbets miljømæssige forhold er det hensigten at udlægge sten og grus på udvalgte strækninger, hvor forholdene egner sig til det. Det er dog en forudsætning, at de regulativmæssige dimensioner overholdes.

På strækningen st. 12400 -12660 er der udlagt sten for at indsnævre strømrønden.

2.6.3. Faunaspærringer

For at sikre fiskepassage fra skal udlægges grus efter rørdløbene i st. 5781, st. 7049, st. 7935, st. 7972 og st. 10465, da der de pågældende findes mindre styrt.

2.7. Vandløbets historie

Det første regulativ for Græse Å er fra 1882, og er udformet som et fællesregulativ med en række ”almindelige bestemmelser” suppleret med bestemmelser for de enkelte vandløb. Disse bestemmelser er dog af overordnet karakter. Bundbredde, fald og anlæg angives kun omtrentligt og omfatter lange strækninger.

Græse Å havde som amtsvandløb på daværende tidspunkt en længde på ca. 11200 meter, og forløb fra den nuværende st. 4000 til udløbet i Roskilde Fjord.

I 1951 besluttede Amtsrådet at optage de i alt ca. 4000 meter lange sognevandløb Kedelsø Å og Langsø Å som amtsvandløb.

I begyndelsen af 1950'erne blev Græse Å nivelleret og i regulativ af 1963 blev der fastsat bestemmelser for bundbredde, fald og anlæg.

I 1985 blev Græse Å uddybet og reguleret på strækningen st. 7330 - 7841.